Povídky, pohádky a další

3. Ochotníci

Asi téměř každý zná spolky zvané ochotničtí herci. Tito lidé za minimální vstupné předvádějí na prknech různých tělocvičen a dalších vhodných budov své umění a uvádějí hry, které člověk jinde neuvidí. Ani u nás v Plzni takový spolek nechyběl. Založila ho Sokolská jednota a udržovali i lidé, kteří do Sokola chodili jen zřídka.

Já, Jirka, Jakub, Lukáš, Marek, Bořek a Karel jsme se před asi třemi lety stali z jakési mladické nerozvážnosti členy tohoto spolku. Mělo to obrovské výhody, neboť do stejného spolku patřila i nádherná Květa, naše obrovská inspirace.

Ke zkouškám na jakékoli vystoupení naší ochotnické skupinky jsme se scházeli ve školní tělocvičně po vyučování.

Jako úplně první představeními měla naše režisérka, jistá paní Vojáčková, v civilu autoopravářka, připravenou detektivní hru nazvanou *„Detektiv Vajíčko a uloupené zlato.“*

Titulní roli detektiva Vajíčka získal z protekce pan Vojáček, takto dispečer železniční přepravy.

Krásná Květa obsadila roli krásné komtesy Blanky von Schutterstein, která vlastní obrovskou hroudu zlata, kterou jí během hry kdosi uloupí.

Nás sedm dostalo role různých sluhů, poslíčků a podobně.

Děj té hry byl celkem jednoduchý. Komtese Blance kdosi ukradne hroudu zlata o velikosti koňské hlavy a pozvaný detektiv Vajíčko zločin díky brilantním dedukčním schopnostem vyřeší a zatkne za tento zločin komorníka, tedy mne. Samozřejmě se celý ten příběh neobejde bez různých peripetií a neočekávaných zvratů.

Nejdůležitější rekvizitou v tomto kuse byla ta hrouda zlata velká jako koňská hlava. Paní Vojáčková mi dala za úkol vyrobit právě tuhle nepostradatelnou věc.

Rozhodl jsem se, že tu hroudu vyrobím z papírové hmoty. Patlal jsem se s tím asi čtrnáct dní a padlo na to nejmíň pět kilo starých novin, dva litry lepidla a dvě zlaté barvy ve spreji. Výsledek byl nejen velký jako koňská hlava, ale měl i stejný tvar.

Když jsem to donesl na zkoušku, paní Vojáčková mě pochválila: „Teda, Čendo, tos trefil dokonale.“

Uložil jsem svůj výrobek do skladu rekvizit a výměnou obdržel jeden výtisk scénáře s vyznačenými narážkami, abych přesně věděl, kdy a co říkat nebo dělat.

Komorník, jehož roli jsem vyfasoval, byla celkem nemluvná úloha. Měl jsem všeho všudy asi osm vět v celé hře o třech dějstvích. Na druhou stranu jsem tam měl docela hodně pohybu, protože jsem měl ukrást onu hroudu zlata a skrývat ji, kde se dalo.

Jakýsi klasik kdysi řekl, že neexistují malé role, jsou pouze malí herci. A já si k tomu dodal, že totéž platí i u ochotníků. Role komorníka se mi docela líbila.

Nejdříve se prováděly čtené zkoušky. Při čtených zkouškách člověk jen tak stojí nebo sedí a čte to, co by jinak řekl ve své roli a ještě k tomu dělal patřičné pohyby.

Má první věta, kterou vlastně začínala celá hra, byla zcela tradiční.

Měl jsem pronést: „Má paní, nesu vám psaní,“ a k tomu předat Květě obálku na tácku.

Ona ji měla převzít, rozlepit a nahlas přečíst obsah dopisu, kde se jí oznamuje dědictví hroudy zlata.

Hned napoprvé se mi povedlo říct: „Má paní nesu vám spaní.“

Květě cukly koutky a nekontrolovaně se rozesmála. I Bořek s Jirkou vyprskli smíchem. Nakonec jsem se musel chechtat i já, když mi došlo, co jsem vlastně řekl.

I mým kamarádům se povedly nádherné perly.

Bořek měl jako zahradník vyslovit větu: „Drahá komteso, vaše nejmilejší růže vykvetla. Mám vám ji ustřihnout?“

Z jeho pusy však vyšlo: „Druhá komteso, vaše nejbělejší kůže odpadla. Mám vám ji prořízнout?“

Tohle dokázalo odrovnat všechny přítomné a díky smíchu se naše zkouška protáhla asi o dalších dvacet minut.

Jirka, který hrál kuchaře, měl donést Květě tác s jídlem a oznámit: „Zde je vaše ryba. Přeji vám dobré chutnání.“

Bohužel stalo se něco jiného. Jirka řekl: „Tady nesu tu chybu. Přeji prdlé chudnání.“

Na další zkoušce, asi tak za týden od té první, kdy jsme si doma mezitím procvičovali čtený text, už jsme se museli převléknout do kostýmů a zapojit k řeči i pohyby.

A v tu chvíli začal kabaret, za jaký by se nemusela stydět žádná slavná divadelní scéna.

To, že se krátkozrakému Karlovi povedlo v roli strýce komtesy Blanky

třikrát.

Po skončení premiéry a po úklidu sálu jsme si všichni zašli na dort a limonádu do nedaleké cukrárny.

„Mohlo to dopadnout i hůř. Na premiéru to byl úspěch,“ hodnotila naši práci paní Vojáčková a napila se vína.

„Ale taky to mohlo být lepší,“ odtušil Lukáš a snědl kousek dortu.

Shodli jsme se na tom, že toto představení vlastně bylo docela dobré a že vbrzku nastudujeme zase nějakou novou hru.

Zasáhl i pan Vojáček: „To je pokus o atentát na komtesu von Schutterstein! Okamžitě vás zatýkám!“

Tímto vítaným zásahem se nepříjemnost uhrála do autu a do naší hry přibyl napínavý moment.

Lukáš, který měl jako šofér odvézt Květu někam na vyjížďku, ji měl poklepáním na rameno upozornit na svou přítomnost a vyzvat ji k vyjížďce. Lukáš k ní podle scénáře přistoupil, ale nechtěně jí stoupl na lem dlouhých modrých šatů, které si pro tuto hru oblékla na sebe. Poklepal Květě na rameno, ona se prudce otočila a někde něco ruplo… Teprve po dvou krocích směrem k Lukášovi zjistila, že jí táhne na kolena v silonkách. Z těch úžasných dlouhých šatů zbylo něco jako triko do pasu.

Květa se rozzlobila: „Vy jeden nešiko! Co to zase děláte?! To byly mé nejmilejší šaty! Zmizte a na nějakou vyjížďku zapomeňte!“

Pan Vojáček to opět zachraňoval: „Další pokus o atentát! Okamžitě vás zatýkám.“

Zároveň se svým zvoláním odvedl Lukáše do zákulisí.

Já se bleskově vynořil s jinými šaty, tentokrát růžovými, a s komentářem: „Detektiv Vajíčko mi řekl, že se vám stala malá nehoda. Zde jsou nové šaty,“ předal oděv Květě, která si šaty odnesla do zákulisí a převlékla se do nich.

Tím se další nepříjemnost začlenila do hry a diváci nepoznali, že to nebylo v plánu.

Další jednání hry proběhlo v klidu a přesně podle představ naší režisérky. Nakonec jsme sklidili i velký aplaus. Klaněli jsme se nejmíň

zakopnout o klouzavý běhoun a padnout hlavou rovnou do dekoltu hlavní ženské hvězdy, se ještě dalo považovat za docela obyčejnou smůlu. Ale to, co se stalo Lukášovi, zavánělo sabotáží ze strany nějakého tajemného fantoma školní tělocvičny.

Lukáš hrál roli Blančina osobního šoféra. Jeho úkolem bylo přijít na scénu a oznámit: „Komteso Blanko, váš vůz je připraven.“

Sotva Lukáš vstoupil na scénu, spadl na něj kus opony, přidržované na ocelové trubce u stropu několika kolíčky. Květa myslela, že si pro ni jde duch jejího zemřelého otce, kterého jinak hrál Marek. Kvůli tomu zpanikařila a začala zděšeně pobíhat po celém prostoru ve snaze uniknout tomu duchovi. Lukáš šel za ní a snažil se dokončit svůj výstup, jenže se mu nedařilo zbavit se kusu látky. Nakonec musela zasáhnout paní Vojáčková a ten hadr z něj sundat, aby viděl. Lukáš se nakonec Květě omluvil, za to, že ji tak vystrašil.

Jakub v úloze pomocníka detektiva Vajíčka přinášel detektivovi sklenku whisky na posilněnou. Místo alkoholu býval v té sklenici docela obyčejný ledový černý čaj. To panu Vojáčkovi nevadilo do chvíle, kdy Jakub ve spěchu nalil do sklenice trošku sépiově zbarveného inkoustu, který si na stůl vedle lahve s ledovým čajem položil pan učitel Rychecký, náš rekvizitář.

Pan Rychecký nás učil češtinu a zeměpis. Strašně rád tvořil krasopisné nápisy, které vypadaly jak z 19. století. Byl to on, kdo vytvořil scénář k této hře a zároveň s tím i plakáty zvoucí všechny příznivce divadelního kumštu k návštěvě našeho představení.

Když pan Vojáček přesně podle scénáře sklopil nápoj do svých útrob, okamžitě poznal, že je něco špatně. Plival kolem sebe, prskal a řval, až ho bylo slyšet i na druhé straně Plzně.

Chudák pan Vojáček, měl jazyk hnědý, jako by na posezení slízal minimálně čtyři kila čokoládové zmrzliny, a v očích výraz masového vraha, chystajícího se zabít další oběť.

„S takovým tyjátrem mi můžete vlízt na hrb!“ řval, když se trochu vzpamatoval.

Paní Vojáčková musela svému manželovi slíbit neomezenou večerní propustku do hospody a pečenou kachnu k nedělnímu obědu, aby náš detektiv nevzdal svou roli. Za pana Vojáčka jsme totiž neměli vůbec žádnou náhradu.

Asi měsíc od začátku zkoušení jsme byli jakžtakž připravení sehrát celé představení před oficiálním publikem. Mohli jsme pozvat své přátele, známé a příbuzné. Každý z účinkujících dostal k tomuto účelu šest lístků.

Paní Vojáčková a několik dalších organizátorů nastavili velmi příjemnou a příznivou cenu vstupného; děti dvacet korun a dospělý padesát.

Kuchařky ze školní jídelny připravily občerstvení ve formě obložených chlebíčků a piškotových rolád se šlehačkou. K pití byl čaj, limonáda, káva i pivo a víno. Pro takto velkorysou produkci zamluvila paní Vojáčková sál plzeňské sokolovny. Členové Sokola měli pro naše snažení obrovské pochopení a dovolili nám použít jejich prostor zcela zdarma. Jen si kladli podmínku, abychom prostor po představení řádně uklidili, zhasli všechna světla a zamkli. To jsme slíbili a začali připravovat sál na premiéru.

První uvedení hry se mělo konat za dva dny ve čtyři odpoledne. Každý z nás se činil, co jen mohl, aby vše bylo připraveno včas a aby vše proběhlo na jedničku.

Za dva dny nadešel den D. Všichni jsme byli více či méně postižení trémou. Jakub kvůli tomu dokonce proseděl asi pět minut na záchodě.

Jakmile jsme se všichni sešli v zákulisí, zazněl signál, trojí zazvonění. Poslední diváci se spěšně usadili na svá místa v hledišti a opona šla pomaličku nahoru.

Hned na začátku prvního dějství komtese Blance přináším obálku, proto jsem si ji položil na stříbrný tácek.

A už to přichází, už je to tady. Květa se posadila do křesla a nalila si víno (obyčejnou malinovku). Já vykročil rozvážným důstojným krokem s obálkou obřadně na tácku.

Ušel jsem pět kroků a ocitl se tak u Květy.

„Paní, nesu vám spaní… Totiž psaní,“ řekl jsem a podal jí tácek s obálkou.

Ona se usmála, vzala obálku a poděkovala mi.

Uf, první kiks a obecenstvo si myslelo, že to do hry vlastně patří.

Hra probíhala přesně podle režie až do momentu, kdy Bořek v druhém dějství přinášel Květě pugét kytek ve váze. Zakopl o okraj běhounu a ztratil rovnováhu. To, co následovalo byl výsledek známého fyzikálního zákona o akci a reakci.

Akce nastala, když se váza vysmekla z Bořkových rukou, spadla na zem, roztříštila se na tisíc kousků, ale pugét letěl dál. Reakce následovala vzápětí. Květa se skrčila v předtuše střetu s vázou. To neměla dělat, jelikož jí přesně na hlavu dopadl pugét umělých růží.

„Vy dřevo! To nemůžete dávat trochu?“ pozor křičela Květa na Bořka.